

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 86

KRALJEVSKA PODDELEGACIJA VLADE U TROGIRU

1807. – 1809.

Izradila: Ivana Burić, arhivist-specijalist

ZADAR, 2016.

Sadržaj:

OPIS FONDA

	stranica
1. IDENTIFIKACIJA.....	3
2. KONTEKST.....	3
2.1. Naziv stvaratelja.....	3
2.2. Povijest stvaratelja.....	3
2.3. Funkcije i nadležnosti.....	4
2.4. Administrativni ustroj.....	5
2.5. Veze.....	6
2.6. Povijest fonda.....	6
3. SADRŽAJ I USTROJ.....	7
3.1. Sadržaj.....	7
3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja.....	7
3.3. Plan sređivanja.....	7
4. DOSTUPNOST.....	8
4.1. Pravni položaj.....	8
4.2. Uvjeti dostupnosti.....	8
4.3. Autorsko pravo/uvjeti umnažanja.....	9
4.4. Jezik i pismo u gradivu.....	9
4.5. Tvarne značajke.....	9
4.6. Obavijesna pomagala.....	9
5. DODATNI IZVORI.....	9
5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika.....	9
5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika.....	9
5.3. Dopunski izvori.....	9
5.4. Bibliografija.....	10
6. NAPOMENA.....	10
7. KONTROLA OPISA.....	10
7.1. Napomena arhivista.....	10
7.2. Pravila i propisi.....	10
7.3. Nadnevak izrade opisa.....	10
POPIS GRADIVA.....	11

1. IDENTIFIKACIJA

1.1.	Oznaka/Signatura	HR-DAZD-86
1.2.	Klasifikacija	A.1.6.4.
1.3.	Naziv fonda	Kraljevska poddelegacija Vlade u Trogiru
1.4.	Vrijeme nastanka gradiva	1807.-1809. g.
1.5.	Razina opisa	fond
1.6.	Količina	0, 1 d/m
1.7.	Tehničke jedinice	1 kutija

2. KONTEKST

2.1. **Naziv stvaratelja** Kraljevska poddelegacija Vlade u Trogiru

2.2. **Povijest stvaratelja**

Mirom u Požunu 26. prosinca 1805. godine Austrija je bila primorana odreći se Dalmacije, Venecije, zapadne Istre i Boke Kotorske u korist Francuza. Pod francuskom vlašću Dalmacija je prošla kroz dva razdoblja svog državnog razvitka. U prvom od 1806.-1809. godine Dalmacija je pokrajina u sastavu francuske Kraljevine Italije sa sjedištem u Milanu, a u drugom razdoblju od 1810.- 1813. godine nalazi se u sastavu Ilirskih provincija sa sjedištem u Ljubljani.

Vincenzo Dandolo, prvi francuski generalni providur Dalmacije, 26. studenoga 1806. godine izdaje naredbu, koja se počinje primjenjivati od 1. siječnja 1807. godine, a odnosi se na ustrojstvo upravnih organa i teritorijalnu podjelu Dalmacije. U prvom razdoblju na čelu uprave stoji generalni providur i uz njega glavna uprava. Pokrajina se dijeli na okruge (distretti), kotare (cantoni) i općine (comuni). Lokalna uprava se dakle dijeli na okruge (distretti): Zadar, Šibenik, Split i Makarska. Okruzi se dijele na 17 kotara, a oni na ukupno 25 općina. Na čelu okruga nalazi se delegat, kotara poddelegat, a općinama upravljaju načelnici s općinskom upravom.

Tako Kraljevska poddelegacija vlade u Trogiru počinje djelovati 1. siječnja 1807. godine i predstavlja glavni upravni organ za 18 543 stanovnika.

Za pravilno odvijanje uprave u pokrajini, Dandolo je u Zadru izdao uputstva 26. studenoga 1806. godine, za delegate i poddelegate „Istruzioni pei Delegati e Vice-

Delegati governativi della Dalmazia“ u kojima se precizno opisuju zadatci koje delegati i vicedelegati moraju obavljati.

Novo uređenje sudstva u Dalmaciji uvedeno je Napoleonovim dekretom od 4. rujna 1806. godine i Pravilnikom generalnog providura Dandola od 27. listopada, a stupili su na snagu 1. siječnja 1807. godine. Prema navedenom pravilniku mrežu sudova u Dalmaciji čine:

1. Pomirbeni sudovi (Giudici di Pace); ukupno 22 suda koji sude u građanskim i kaznenim predmetima
2. Dva prvostupanjska suda (Tribunale di prima istanza) u Zadru i Splitu
3. Prizivni sud (Corte d'apello) sa sjedištem u Zadru
4. Revizijski sud (Tribunale di casazione) sa sjedištem u Milanu
5. Trgovački sudovi (Tribunale di commercio)

Nakon Schönbrunskog mira 14. listopada 1809. godine, nastupa drugo razdoblje francuske uprave u Dalmaciji. Napoleon osniva „Kraljevstvo ilirskih provincija“ sa sjedištem u Ljubljani. Napoleonovim dekretom od 15. travnja 1811. godine Ilirske provincije se dijele na 6 građanskih i jednu vojnu provinciju među kojima se nalaze pokrajine Dalmacija i Dubrovnik (u sastav ulazi Boka kotorska i Korčula). Pokrajine se dijele na okruge, kotare i općine. Teritorijalna podjela Dalmacije provedena je 31. listopada 1811. godine i tada je osnovano 5 okruga, 15 kotara i 85 općina. Na čelo Dalmacije dolazi intendant, kotari postaju teritorijalne jedinice, dok općinama (ovisno o broju stanovnika) upravlja gradonačelnik ili načelnik. Istim zakonom sa svojim radom prestaju poddelegacije u središtima kotara, te kotari postaju manje teritorijalne jedinice kojima upravljaju gradonačelnici ili načelnici. U središtima okruga ukidaju se delegacije te njihove funkcije preuzimaju poddelegati. Ustroj novih organa vlasti kao i teritorijalna podjela tekla je sporo i neujednačeno te se tako ustalila tek tijekom 1812. godine.

2.3. Funkcije i nadležnosti

U skladu s podjelom vlasti na upravnu i sudsku, koju je po prvi put u Dalmaciji izvršila francuska uprava, utemeljene su Kraljevske delegacije vlade koje su predstavljale vrhovnu vlast u okruzima, i poddelegacije koje su upravna tijela po kotarima. U mjestima gdje postoji delegat, ne djeluje poddelegat. Delegates i poddelegates imenuje generalni providur u Zadru i upravo oni predstavljaju političke

snage kojima se osigurava brzo, točno i stalno provođenje zakona. Delegat je nadređen poddelegatima i svim nižim upravnim tijelima svog okruga.

U Uputama za Delegates i Vicedelegates jasno su navedene njihove dužnosti, pa tako u Titolu II kaže da:

Vicedelegat djeluje u glavnom gradu kotara, a imenuje ga i smjenjuje generalni providur (čl.58.); oni rješavaju sve povjerene im predmete koji se tiču raznih inspekcija, provođenja naređenja i naravno sprovođenja naredbi koje je izaslao delegat. U provođenju svojih funkcija poštuju ovlasti nadležnih tijela i pridržavaju se uputa nadležnog delegata (čl. 59 i 60). U slučajevima kada se traži mišljenje delegata, vicedelegati su dužni podrobno izvijestiti i obrazložiti nastalu situaciju (čl. 61.) U slučajevima kada je potrebna tajnost podataka vicedelegati se direktno obraćaju generalnom providuru kada odmah dobivaju konkretne upute za brzo djelovanje, a naknadno o tome izvješćuju delegata (čl.61.). Obavlja dužnosti Javnog ministarstva (Ministero pubblico) u policijskim presudama pri Mirovnom sudu i to na području svoga kotara, u svoje ime i u ime gradonačelnika ili načelnika općine (čl.62.). Dakle imaju sve funkcije i ovlaštenja u upravi, gospodarstvu i redarstvenim tijelima unutar svog kotara, koje su prema općim uputama pripadale delegatu.

Titolo III.

Budući da su Vicedelegati dobivali plaću, na ta su se mjesta imenovali ljudi od povjerenja, a trebali su biti podobni francuskoj vlasti. Vicedelegat je trebao paziti da se poštuju zakoni, poboljšaju financije, promiče obrazovanje, ubrza gradnja cesta prema providurovom planu. Pomagali su mirovnim sudcima te radili na poboljšanju uprave i gospodarstva.

2.4. Administrativni ustroj

Na osnovi Napoleonovog dekreta od 4. rujna 1806. godine i Dandolovog „Pravilnika o ustroju upravne i sudbene vlasti“ od 26. studenoga iste godine, Dalmacija je u upravnom pogledu podjeljena na 4 okruga: Zadar, Šibenik, Split i Makarska, 17 kotara i 25 općina. Na čelu svakog od ta 4 okruga stoji delegat, a na čelu kotara vicedelegat.

Okrug Split se sastoji od kotara: Trogir, Sinj, Brač i Hvar s pripadajućim teritorijima. Kraljevska poddelegacija Vlade u Trogiru nalazila se u splitskom okrugu. Kotar Trogir sastojao se od općina Trogir, Marina (Bosigliana), Lečevica i Bristivice, a

imao je 18.534 stanovnika. Općina Trogira sastojala se od slijedećih naselja: grad Trogir, Seget, Okrug, Žedno, Arbanija, Čiovo, Slatine, Kaštel Štafilić, Kaštel Stari. Općina Marina imala je u svom sastavu naselja Marina, Rastovac, Drvenik i Račice; općina Lećevica naselja Lećevica, Vučevica, Korušce, Uble, Radošić, Čvrljevo, Utore Gornje, Utore Donje, Visoka, Divojević, Kladnjice, Nisko, Brštanovo i Dugobabe, a općina Bristivice mjesta Bristivica, Blizna, Mitlo Vinovac, Ljubitovica, Lepenica, Prapatnica, Dol, Trolokve, Sitno, Sratok, Prgomet, Labin i Opor. Kotarom Trogir upravljao je vicedlegat, a općinama načelnik (podestá).

2.5. Veze

Kako je poddelegacija bila niže tijelo uprave preko koje su delegati ostvarivali svoje nadležnosti, vicedlegat je postao spona između službenika općinske uprave u gradovima i mjestima s pripadajućim naseljima i delegata okruga Split te s generalnim providurom pokrajine Dalmacije. Delegat je preko vicedlegata nadzirao stanje u kotaru. Ured vicedlegata redovito je slao izvješća o radu delegatu vlade u Splitu. Da bi vicedlegat osigurao provođenje zakona na nižoj razini, svakodnevno je kontaktirao sa župnicima, načelnicima mjesta i gradskim vijećima, zapovjednikom Teritorijalnih snaga, mirovnim sudcem u Trogiru. Svakodnevno su pristizali dopisi iz Splita. Sve naredbe, propise i pravilnike koje je delegat u Splitu dobivao iz Zadra, iz generalnog providurstva i Pokrajinske vlade upućivao bi Vicedlegatu u Trogir. Živa je bila korespondencija sa susjednim kraljevskim delegacijama i poddelegacijama Vlade te s crkvenim dužnosnicima.

2.6. Povijest fonda

Gradivo ovog fonda pristiglo je u Arhiv zajedno s gradivom „stare Općine Trogir“. Nakon propasti Mletačke Republike gradivo Općine Trogir dospjelo je u ured općine. U vrijeme francuske uprave reorganizacijom bilježništva Vicko Dandolo je pri općini osnivao arhive u kojima se čuvalo arhivsko gradivo. Arhiv Općine Trogir čuvao se u zgradi općine i u Kotarskome sudu. U proljeće 1943. izbio je požar u kojemu je uništen dio gradiva. Nakon požara u kolovozu 1943., Arhiv općine Trogir brodom je prebačen u Mletke. Gradivo je vraćeno 1949. godine i pohranjeno u Državnom arhivu u Zadru. Dio koji je ostao u Trogiru prikazala je Danica Božić-Bužančić u članku Arhivsko spomeničko blago Trogira, (Mogućnosti 27 (1980.), br. 10/11. st. 1147 - 1155). U inventaru općine Split iz mletačkoga razdoblja, koji je

redigirala Danica Božić-Bužančić nalaze se dijelovi gradiva Općine Trogir, najvećim dijelom onaj dio koji je nastao radom fiskalne komore. (Danica Božić-Bužančić, Inventar arhiva stare splitske općine. Split 1969.).

Osnovno sređivanje obavljeno je i sastavljen sumarni inventar u prvoj polovici 20. stoljeća prema knezovima. Gradivo je ponovno sređivano 1981. i izrađen je sumarni inventar. U istome fondu se i dalje nalaze bilježnički spisi te spisi blagajnika (Camera fiscalis) kao i parnice u građanskim i kaznenim predmetima. Iz arhivskoga fonda koji se prvotno zvao „Arhiv Trogira” izdvojeno je 5 kutija gradiva nastaloga djelatnošću bračke obitelji Dominis (Vidi: HR-DAZD-351) i 6 kutija gradiva iz vremena francuske uprave 1806. – 1814. (HR-DAZD-86 Kraljevska poddelegacija vlade Trogir i HR-DAZD-87 Inspektorat za bogoštovlje kantona Trogir). Popisano je i gradivo koje se nalazi u fondu Općine Split, a koje je evidentirala Danica Božić-Bužančić u inventaru splitske općine.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Spise ovog fonda uglavnom čine fragmentarno sačuvane razne okružnice, žalbe, uputstva, dekreti, stampe, razni obrasci, razna izvješća sa sjednica općinskih vijeća, razne spise o šumama, vodama, carinama, desetinama, travarinama, o školstvu, izvješća o cijenama na tržnicama, naputci i izvješća mirovnom sudcu, te korespondencija s nižim (harambaše) i višim upravnim instancama kao što je C.K. Delegat u Splitu, razne Komisije pri splitskoj Delegaciji te dopisivanje s crkvenim dužnosnicima.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Spisi za sve godine sačuvani su fragmentarno. Stječe se dojam da su spisi probirani više puta iako o tome kad i po kojim kriterijima se to događalo nije ostao nikakav pisani trag. Gradivo ovog fonda čuva se trajno.

3.3. Plan sređivanja

Gradivo Kraljevske poddelegacije vlade u Trogiru nalazilo se pomiješano zajedno sa spisima fonda HR-DAZD-87 Inspektor za bogoštovlje kantona Trogir jer je na kutijama pisalo: „spisi francuske uprave”. Spisi Poddelegacije i spisi fonda

Inspektora za bogoštovlje činili su prije dio fonda zvanog „Stari Arhiv Trogira“ . Za potrebe izrade „Arhivskih fondova i zbirki“ iz 1984.godine fond Kraljevske poddelegacije vlade u Trogiru dobiva svoj broj 86 i gdje se točno evidentira da on ima samo 1 kutiju spisa ili 0,1 d/m. Tako se nastavlja i u izradi „Pregleda arhivskih fondova i zbirki“ iz 2006. godine, te u Vodiču Državnog Arhiva u Zadru iz 2014. godine.

Gradivo Kraljevske poddelegacije Vlade u Trogiru (1806.-1809.) fragmentarno je sačuvano. Upravni spisi fragmentarno postoje za prve četiri godine a sama Poddelegacija djeluje do 1811.g. U malo je sačuvanih spisa, a Urudžbeni zapisnici (Protocolli) također nisu sačuvani. Velik broj spisa je jako oštećen od vlage i moljaca.

Gradivo je prije sređivanja bilo smješteno u 6 kutija zajedno sa spisima fonda Inspektora za bogoštovlje kantona Trogir stoga se pristupilo odvajanju spisa tih dviju kancelarija i njihovom smještanju u zasebne kutije. Dokumenti su se razvrstali po naslovu u zaglavlju i po sadržaju i rastućem broju te se složili u zasebne kutije od čega je fond Poddelegacije zauzeo 1, a spisi Inspektora za bogoštovlje 5 kutija.. Na spisima koji pripadaju Poddelegaciji u zaglavlju imaju naveden naziv kancelarije i to *Regia Vicedelegazione in Trau'*. Pri ovom sređivanju spisa primijenio se princip provenijencije i uspostavljanja prvobitnog reda , dakle onako kako su spisi bili odlagani u uredu vicedelegata. Gradivo je sada složeno u 1 kutiji i to kronološki, po rastućem broju.

Pri izradi inventara broj kutije bilježi se u prvi stupac, u drugi stupac unosi se signatura, u treći godina, u četvrti broj spisa, te u peti napomene kao npr. količina, sadržaj i stanje spisa.

4. DOSTUPNOST

4.1. Pravni položaj

Gradivo fonda Kraljevska poddelegacija Vlade u Trogiru ima status javnog arhivskog gradiva.

4.2. Uvjeti dostupnosti

Prema članku 18. Zakona o zaštiti arhivskog gradiva i arhivima (NN 105/97) gradivo je dostupno svim korisnicima.

4.3. Autorsko pravo /Uvjeti umnožavanja

Umnožavanje je dozvoljeno sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 67/99).

4.4. Jezik i pismo u gradivu

Jezik: talijanski, francuski, hrvatski

Pismo: latinica

4.5. Tvarne značajke

Papir

4.6. Obavijesna pomagala

Postojao je arhivski popis gradiva ovog fonda koji je učinjen šezdesetih godina 20. stoljeća kada je popisano cijelo gradivo stare Općine Trogir.

5. DODATNI IZVORI

5.1. Postojanje i mjestu čuvanja izvornika

Izvornici se nalaze u Državnom arhivu u Zadru.

5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika

Preslike ne postoje.

5.3. Dopunski izvori

HR-DAZD-79 Kraljevska delegacija vlade u Makarskoj (1807-1811)

HR-DAZD-80 Kraljevska delegacija vlade u Splitu (1806-1811)

HR-DAZD-85 Kraljevska poddelegacija vlade u Makarskoj (1811-1816)

HR-DAZD-110 Kraljevska poddelegacija vlade u Splitu (1812-1816)

HR-DAZD-57 Generalno providurstvo Dalmacije (1806-1809)

HR-DAZD-56 Privremena francuska vlada (1806)

5.4. Bibliografija

Stjepan Antoljak: Predaja Dalmacije Francuzima (1806). Rad JAZU, Zagreb, 1952., br.288

Bonina Bezmalinović: Francuska uprava u Dalmaciji 1806.-1809. Jugoslavenski istorijski časopis, Beograd, XXIII/1988., br.1-2

Vincenzo Dandolo: La Dalmazia al 31 dicembre 1806. Zadar.1909.

Vincenzo Dandolo: Istruzioni pei Delegati e Vice-delegati governativi della Dalmazia. Zadar,1806.

Tullio Erber: Storia della Dalmazia dal 1797 al 1814, Zadar,1886.

Valentino Lago: Memorie sulla Dalmazia. Venecija, 1868., svezak 1.

Vjekoslav Maštrović: Razvoj sudstva u Dalmaciji u XIX stoljeću, Zagreb, 1959.

Paul Pisani: La Dalmatie de 1797 à 1815, Paris, 1893.

6. NAPOMENA

Prilikom citiranja ovoga arhivskog fonda navodi se: kratica naziva ustanove, matični identifikacijski broj fonda, u prvom citatu i naziv fonda, signatura, broj spisa i godina te tehnička jedinica, npr.: HR-DAZD-86, 1.3, br. 6, 1808 g., kutija 1.

7. KONTROLA OPISA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar spisa izradila Ivana Burić, arhivist-specijalist.

7.2. Pravila i propisi

Inventar je izrađen po pravilima Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva (ISAD (G) i Međunarodne norme arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji ISAAR (CPF).

7.3. Nadnevak izrade opisa

Opis izrađen 2016. godine.

INVENTARNI POPIS GRADIVA

Kutija	Signatura	Godina	Broj predmeta	Napomena
1	1.1.	1806.	1/44	I.21, upravni spisi, 6 predmeta, 2 pisma načelnika policije iz Zadra, jako oštećeno vlagom i moljcima, mrvni se
1	1.2.	siječanj-srpanj 1807.	1/88	I.119, upravni spisi-proglasi, odredbe, korespondencija s Teritorijalnim snagama i Delegatom u Splitu, jako oštećeno vlagom, mrvni se, na djelovima nečitljivo
1	1.3.	1808.	1/81	I.133, ,upravni spisi-proglasi, odredbe, korespondencija s Delegatom u Splitu, jako oštećeno vlagom, mrvni se, na djelovima nečitljivo
1	1.4.	1809.	1/70	I.177, upravni spisi-proglasi, odredbe, korespondencija s Delegatom u Splitu i harambašama sela, par sudskih spisa